

Kurbanda dikkat edilmesi gereken hususlar

İzmir/Bornova'dan Bahtiyar Eren: "Kurban kesmenin fazîletleri nelerdir? Kurbanlık alımlarında nelere dikkat etmeliyiz? Etin kilosundan anlaşılarak hayvan almak câiz midir?"

Kurban, sözlükte yaklaşmak demektir. Dînî bir terim olarak ise kurban, belirli şartları taşıyan bir hayvanı Allah'a yakınlık sağlamak ve ibâdet niyetiyle usûlüne uygun olarak boğazlamak demektir. Maksat "et yemek", "konuya komşuya et ikrâm etmek", "fakire fukaraya et yedirmek" değildir. Maksat bu olsaydı kasaplar varken bizim de kesim yapmamıza gerek kalmazdı.

Kurban kesmek bir ibâdettir. Kurbanı ibâdet niyetiyle kesmeliyiz. Çünkü emir var. Dînî hükümlerin bir illeti, bir de hikmeti vardır; bunlar ayrı ayrıdır. Dînî hükümlerin illeti, yani özdeki sebebi emirdir. Üstad Bedüzzaman'ın da işâretiyle, ibâdetlerin "taabbüdîlik" ciheti, yani emrolunduğu için yapılması ciheti her zaman, hikmetinden daha öndedir. 1

Kurban kesmenin illeti, yani özdeki sebebi emirdir. Hikmetlerinden bir kısmı ise, et yemek, et ikrâm etmek, konu komşu arasında kaynaşmayı temin etmek, fakiri fukarayı sevindirmek, kardeşlik bağlarını güçlendirmek vs. olabilir. Bilemediğimiz başka hikmetler de olabilir. Aklımız var diye her ibâdetin her hikmetini bulup çıkarmaya kendimizi zorlamamıza çoğu zaman gerek de yoktur. Aslında hikmet arayışlarını abartırsak, bundan, emre karşı bir güvensizlik de çıkar. Hikmetini anlayamadığımız ibâdetler için aklımızla hareket edip, o ibâdeti yapmamaya kendimizi yönlendirmemiz doğru olmaz çünkü, Allah'a bağlılığımıza zarar verir bu.

"İbâdet" olarak kurban kesmek konusunda Kur'ân'ın açık emri vardır, Peygamber Efendimiz'in (asm) açık uygulamaları vardır. "Rabb'in için namaz kıl ve kurban kes." 2 âyetinin namazı da, kurbanı da "Rabb'in için" yapmayı emredışı apaçık bir ibâdet çağrısıdır. Bu âyet vücut, yani gereklilik ifade ediyor. Bunun mezhepler lisânında adı, Hanefî mezhebinde vâcib, diğer mezheplerde sünnet-i müekkededir. Demek

kurban kesmek farz deęil; ama en azından sünnet-i müekkede hükmünde bir ibâdettir.

Hazret-i Âişe vâlidemiz (ra) bildirmiştir ki: Peygamber Efendimiz (asm), “İnsan oğlu kurban kesme gününde Allah katında kan akıtmaktan daha makbûl bir amel işlememiştir. O kurban, kıyâmet günü boynuzları, kılları ve çatal tırnakları ile aynen gelecektir. Çünkü kan yere düşmeden Allah’ın kabûl mahalline düşmektedir. Artık kurbanlarla gönlünüz hoşnut olsun” buyurdu. Bir diğer rivâyette Peygamber Efendimiz (asm): “Kurban kesen için her kıl karşılığında bir sevap vardır.” buyurmuştur. 3

Beş cins hayvan kurban edilir: Koyun, keçi, sığır, manda ve deve. Bu hayvanlardan başka hiçbir hayvan kurban niyetiyle kesilmez. Et niyetiyle yapılan kesimler konumuzun dışındadır. Koyun veya keçi sadece bir kişi için kesilir. Sığır, manda ve deve ise yedi kişiye kadar ortaklaşa kurban edilebilir. Bu yedi kişi eşit paylaşmalı ve yedisi de kurban niyetiyle kesmiş olmalıdır. Birisi et almak niyetiyle ortaklığa girmiş olsa, diğerlerinin amelini de iptal eder. Koyun ve keçi bir yaşını; sığır ve manda iki yaşını; deve de beş yaşını doldurmuş olmalıdır. Bunlardan koyun, bir yaşındakiler kadar semiz ve gösterişli olmak kaydıyla altı aylıktan sonra kurban edilebilir.

Kurban edilecek hayvan kusursuz ve besili olmalıdır. Kötürüm derecesinde hasta, yürüyemeyecek kadar zayıf ve düşkün, bir veya iki gözü kör, kulakları, boynuzları, kuyruğu, dili veya memesi kökünden kesik, dişlerinin tamamı veya çoğu dökülmüş hayvanlar kurban olmaz.

Ancak hayvanın doğuştan boynuzsuz, şaşı, topal, deli, zararsız olmak şartıyla biraz hasta, bir kulağı delinmiş veya biraz yırtılmış olmasında bir sakınca yoktur.

Alışverişte tereddüt doğuracak ve ihtilaf sebebi olacak ifâdeler kullanılmaz. İfâdeler net ve kesin olmak ve aldatma olmamak şartıyla, alıcı ve satıcının üzerinde anlaştığı şekilde piyasa şartlarında satım ve alım işlemi yapılabilir.

Dipnot:

1- Mektûbât, s. 385;

2- Kevser Sûresi, 108/2;

3-Tirmizî, Kurban, 1.